

Redakcja czasopisma *Études et Travaux* w kwestiach etyki wydawniczej przestrzega zacytowanych poniżej zasad stosowanych przez wydawcę (patrz: <http://www.iksiopan.pl/index.php/pl/wydawnictwa/etyka-wydawnictw>) czyli Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk (IKŚiO PAN). Jako wytyczne w kwestiach etycznych IKŚiO PAN przyjmuje:

- postanowienia *Committee on Publication Ethics* w skrócie COPE (<https://publicationethics.org/>);
- *Recommendations of International Committee of Medical Journal Editors* (ICMJE), które odnoszą się do kwestii etycznych i mogą być zastosowane w czasopismach o profilu archeologiczno-historycznym (<http://www.icmje.org/recommendations/>);
- *The European Charter for Researchers* w kwestiach etycznych odnoszących się do badań archeologiczno-historycznych (<https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter/european-charter>).

Wprowadzenie powyższych wytycznych wyjaśnia obowiązki oraz zasady zarówno odnoszące się do Autorów, jak i Redaktorów oraz Recenzentów. Manuskrypty złożone do publikacji w wydawnictwach IKŚiO PAN zostaną przeanalizowane pod kątem oryginalności i rzetelności badań, a proces ich redakcji i recenzji będzie nadzorowany, aby uniknąć:

- zbędnych (zduplikowanych) publikacji;
- plagiatów;
- publikacji bazujących na sfabrykowanych danych;
- nieuzasadnionego dopisywania autorów lub pomijania rzeczywistych autorów publikacji;
- występowania nieujawnionego konfliktu interesów;
- innych nieetycznych działań mających miejsce w trakcie powstawania manuskryptu, jego redakcji lub recenzowania.

IKŚiO PAN przyjmuje następującą definicję wymienionych powyżej nieetycznych zachowań:

Zbędna (zduplikowana) publikacja

Jest to dzieło, w którym Autor powielił własne, wcześniej wydane prace. Zjawisko to może przyjmować różne formy: dosłownego lub częściowego powtórzenia własnych publikacji, albo przesłania do redakcji tekstu opublikowanego w innej wersji językowej. Przekłady są dopuszczalne (szczególnie w odniesieniu do publikacji monograficznych), ale muszą odsyłać do oryginału.

Wydawnictwa IKŚiO PAN przyjmują do publikacji wyłącznie oryginalne, nieopublikowane dotychczas manuskrypty, które nie zostały złożone do druku w innych wydawnictwach lub instytucjach. W przypadku podejrzenia, że Autor nie zastosował się do w/w zasad IKŚiO PAN podejmuje kroki zgodne z zasadami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Plagiat

Plagiat jest jedną z form nierzetelności naukowej i występuje, gdy osoba składająca manuskrypt do wydawnictwa używa pracy innego autora bez zezwolenia, uznania autorstwa lub nie uzgadniając tego z autorem. Plagiat przybiera różne formy, od dosłownego kopiowania do parafrazowania pracy innych. Przy rozstrzygnięciu, czy dany tekst jest plagiatem, następujące definicje będą stosowane:

- dosłowne kopiowanie – kopiowanie słowo w słowo, w całości lub w znacznej części utworu bez zgody i potwierdzenia oryginalnego źródła;
- niewielki stopień powtarzalności – kopiowanie słowo w słowo, części utworu bez zgody i potwierdzenia oryginalnego źródła;
- parafrazowanie pracy naukowej innego autora.

Ponadto w kwestiach możliwego zakresu cytowania utworów innych autorów, wydawnictwa IKŚiO PAN opierają się na art. 29 rozdziału 3 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (według polskiego ustawodawstwa), dotyczącym prawa cytatu (patrz: <http://www.prawoautorskie.pl/art-29-prawo-cytatu> oraz <https://www.copyrightuser.org/understand/exceptions/quotation/>), jednocześnie uściślając, iż jako cytat wydawca rozumie tekst nie dłuższy niż połowa standardowej strony maszynopisu, tj. 900 znaków ze spacjami. Wydawca nie popiera tzw. „piętrowego” cytowania, cytowania selektywnego, a cytaty niejawne będą traktowane jako plagiat.

W przypadku podejrzenia o plagiat IKŚiO PAN podejmuje kroki zgodne z zasadami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Sfabrykowanie danych

Sfabrykowanie danych jest jedną z form nierzetelności naukowej i występuje, kiedy badacz podaje lub raportuje wyniki prac badawczych, które nie miały miejsca lub dowolnie zmienia wyniki przeprowadzonych badań.

W przypadku podejrzenia o sfabrykowanie danych w manuskrypcie złożonym w naszych wydawnictwach, IKŚiO PAN podejmuje kroki zgodne z zasadami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Nieuzasadnione dopisywanie autorów lub pomijanie rzeczywistych autorów

Wydawnictwa IKŚiO PAN przyjmują definicję Autora manuskryptu za *Recommendations of International Committee of Medical Journal Editors*; wedle w/w źródła Autor to osoba, która:

- dokonała istotnego wkładu w koncepcję lub projektowanie pracy lub wkładu w dokumentację, analizę lub interpretację danych wykorzystanych w manuskrypcie;
- przygotowała manuskrypt lub wprowadziła do niego krytyczne uwagi ważne dla wartości intelektualnej dzieła;
- ostatecznie zatwierdziła wersję do publikacji;
- wyraziła zgodę na odpowiedzialność za wszystkie części pracy, zapewniając o dokładności i integralności badań oraz rozwiązań w całym manuskrypcie.

Niezgodne z tą definicją jest dopisywanie tzw. autora gościnnego (ang. *guest author*) lub grzecznościowego (ang. *gift author*). Są to osoby, które w niewielkim stopniu lub wcale nie angażowały się w badania i przygotowanie manuskryptu. Za nieetyczne IKŚiO PAN przyjmuje również zjawisko tzw. autora-widmo (ang. *ghost author*), czyli pominiętych na

liście autorów osób, które kwalifikowały się do autorstwa (np. z racji zajmowania się dokumentacją, analizą lub interpretacją danych). IKŚiO PAN działa także na rzecz wyeliminowania zjawiska pisarzy-widmo (ang. *ghost writers*), którzy tworzą teksty na zlecenie, choć nie są wymienieni jako ich autorzy.

Aby zapewnić uczciwe i jednoznaczne zasady w w/w kwestiach dotyczących autorstwa, IKŚiO PAN stosuje postępowanie zgodne z procedurami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Niejawniony konflikt interesów

Konflikt interesów występuje, kiedy formalna i merytoryczna ocena nadesłanego manuskryptu może zostać zaburzona w wyniku relacji zachodzących pomiędzy Autorem a osobami odpowiedzialnymi za recenzję nadesłanego tekstu lub przygotowanie manuskryptu do publikacji. Konflikt interesów może mieć podłoże finansowe lub personalne.

Konflikt interesów jest częściowo wykluczony w przypadku czasopism, gdzie stosowane są anonimowe recenzje. Jednak zarówno pracownicy redakcji, jak i recenzenci są zobowiązani do niezwłocznego zgłoszenia Redaktorowi naczelnemu, Redaktorowi serii lub Kierownikowi Działu Wydawniczego IKŚiO PAN, na wszystkich etapach pracy nad publikacją manuskryptu, informacji o wystąpieniu konfliktu interesów.

W przypadku podejrzenia o zaistnienie nieujawnionego konfliktu interesów wydawnictwa IKŚiO PAN stosują procedury zgodne z zasadami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Inne nieetyczne działania

Wszelkie skargi, komentarze i uwagi, mogące wskazywać na występowanie działań nieetycznych przy powstawaniu manuskryptów, ich obróbce przez redakcje, w trakcie ich recenzowania (np. poprzez przywłaszczenie sobie pomysłu lub danych pochodzących z ocenianego manuskryptu) i publikacji są rozpatrywane przez Redaktora naczelnego, Redaktora serii bądź Redaktora konkretnego dzieła, zgodnie z procedurami COPE ([diagram](#); patrz także: <https://publicationethics.org/resources/flowcharts>).

Wszystkie diagramy, do których linki zostały zamieszczone w niniejszym opracowaniu są materiałami Committee on Publication Ethics (COPE: <https://publicationethics.org/>), wykorzystanymi zgodnie z licencją Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivative Works (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>): FLOWCHARTS (<https://publicationethics.org/resources/flowcharts>). Pierwotnie opracowane dla COPE przez Liz Wager z Sideview (www.lizwager.com) © 2015 Committee on Publication Ethics (CC BY-NC-ND 3.0) Tłumaczenie: Ewa Rozkosz i Sylwia Ufnalska, POLISH FLOWCHARTS.